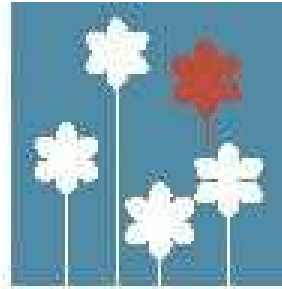

**Council of Europe campaign
to stop sexual violence
against children**

**Campanya del Consell d'Europa
contra la violència sexual
sobre infants i adolescents**

**un de
cada cinc**

**Protocol d'actuació entre els departaments
de Benestar Social i Família i d'Ensenyament,
de detecció, notificació, derivació i coordinació
de les situacions de maltractament
infantil i adolescent
en l'àmbit educatiu**

(signat el 4 de juny de 2012)

***Presentació a Osona
de la Campanya del Consell d'Europa
“ UN DE CADA CINC ”
contra la violència sexual sobre infants i adolescents
Vic, 22 de maig de 2013***

**Josep Roca Carrió
Inspector d'Educació**

Setembre 2006

- Sospita
- Certesa d'abús o maltractament

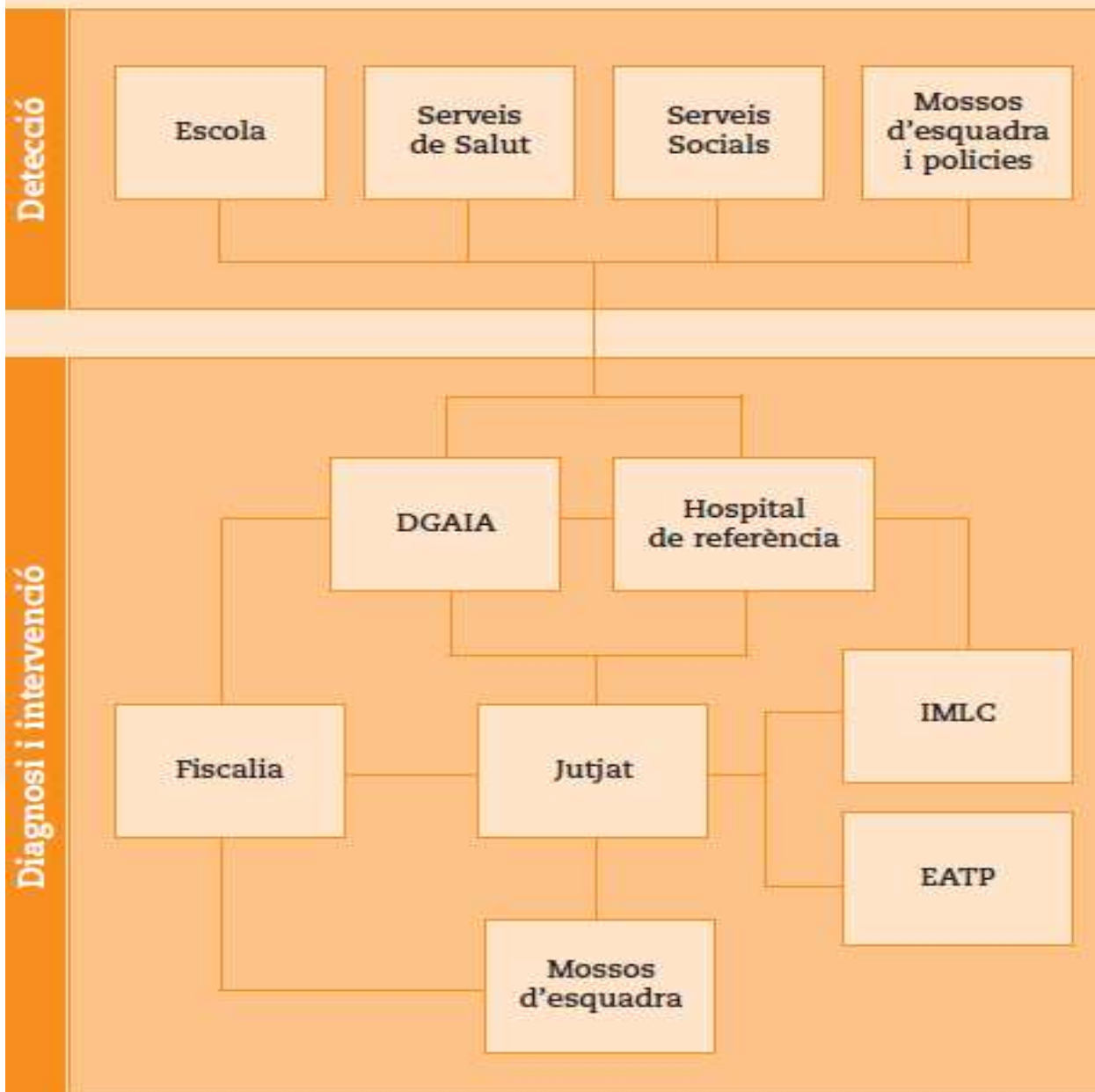
PROTOCOL MARC
D'ACTUACIONS
EN CASOS D'ABUSOS
SEXUALS I ALTRES
MALTRACTAMENTS
GREUS A MENORS

Setembre 2006

Tipologia de maltractaments

- Maltractament físic
- Maltractament per negligència i abandonament
- Maltractament psicològic o emocional
- Maltractament sexual
- Maltractament prenatal
- Submissió química – farmacèutica
- Maltractament institucional
- Explotació laboral
- Explotació sexual

Diagrama del circuit d'actuació en caso de certesa d'abusos sexuals i maltractaments greus

Novembre 2007

Guia-protocol de detecció
de maltractaments infantils a
la comarca d'Osona

×

100

Els maltractaments: tipologia i definició	Actiu	Passiu
a nivell físic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maltractament físic ▪ Abús i agressió sexual 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abandonament físic ▪ Incitació sexual inadequada
a nivell emocional	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maltractament emocional 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abandonament emocional

Indicadors de maltractaments

Sospita

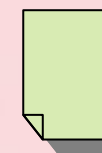
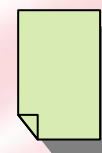
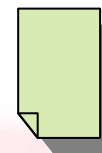
Evidència

circuits d'actuació entre la xarxa de professionals

Quan un servei detecta la presència d'indicadors de risc en un menor ha d'omplir el qüestionari adequat a l'àmbit en el qual treballa:

Serveis socials municipals	Qüestionari social (115)
Centre educatiu	Qüestionari àmbit educatiu 0-5a (90) 0-18a (90)
l'ABS	Qüestionari àmbit sanitari (135)

Juny 2010

DISPOSICIONS

DOGC 5641 – 2.6.2010

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

EL PRESIDENT

DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

PREÀMBUL

I

Aquesta llei constitueix una de les fites més importants en la intensa i destacada tasca legislativa que ha estat duent a terme el Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent. Desplega l'article 17 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social, i troba el seu fonament competencial en l'article 166.3 i 4 del mateix Estatut, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de menors i de promoció de les famílies i de la infància.

Ja amb la Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors, Catalunya fou la primera comunitat autònoma de l'Estat espanyol que aprovà una regulació, moderna i ajustada als principis constitucionals, de la protecció dels menors desemparats i dels que manifesten conductes de risc social. Aquella llei abraçava els tres àmbits d'actuació en què tradicionalment s'ha estructurat la protecció esmentada: la prevenció de la delinqüència infantil i juvenil, el tractament de la delinqüència infantil i juvenil i la tutela dels menors quan manca la potestat parental o aquesta s'exerceix inadecuadament. Pocs anys després, es va aprovar una llei específica per a la protecció dels menors en situació de desemparament, de caràcter bàsicament civil: la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Aquesta tècnica de les lleis sectorials especials continuà amb la Llei 27/2001, del 31 de desembre, de justícia juvenil, reguladora de les funcions de l'Administració de la Generalitat en l'execució de les mesures adoptades per l'autoritat judicial en el marc de la responsabilitat penal dels menors infractors.

Art. 8 Protecció contra els maltractaments

- El maltractament físic
- El maltractament psicològic
- La negligència
- El tracte indigno
- L'explotació laboral
- L'explotació i abús sexuals
- La corrupció
- La manipulació
- El mal ús de la seva imatge
- Qualsevol altra forma d'abús

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

EL PRESIDENT

DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

PREÀMBUL

I

Aquesta llei constitueix una de les fites més importants en la intensa i destacada tasca legislativa que ha estat duent a terme el Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent. Desplega l'article 17 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social, i troba el seu fonament competencial en l'article 166.3 i 4 del mateix Estatut, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de menors i de promoció de les famílies i de la infància.

Ja amb la Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors, Catalunya fou la primera comunitat autònoma de l'Estat espanyol que aprovà una regulació, moderna i ajustada als principis constitucionals, de la protecció dels menors desemparats i dels que manifesten conductes de risc social. Aquella llei abraçava els tres àmbits d'actuació en què tradicionalment s'ha estructurat la protecció esmentada: la prevenció de la delinqüència infantil i juvenil, el tractament de la delinqüència infantil i juvenil i la tutela dels menors quan manca la potestat parental o aquesta s'exerceix inadecuadament. Pocs anys després, es va aprovar una llei específica per a la protecció dels menors en situació de desemparament, de caràcter bàsicament civil: la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Aquesta tècnica de les lleis sectorials especials continuà amb la Llei 27/2001, del 31 de desembre, de justícia juvenil, reguladora de les funcions de l'Administració de la Generalitat en l'execució de les mesures adoptades per l'autoritat judicial en el marc de la responsabilitat penal dels menors infractors.

Art. 36 Dret a la protecció de l'honor, la dignitat, la intimitat i la pròpia imatge

- Els poders públics han de **vetllar**, amb un interès especial, pel dret a la intimitat i a l'honor dels infants i adolescents, especialment dels que han estat objecte d'agressions sexuals, maltractaments o qualsevol altra experiència traumàtica.

Juny 2010

DISPOSICIONS

DOGC 5641 – 2.6.2010

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

EL PRESIDENT

DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

PREÀMBUL

I

Aquesta llei constitueix una de les fites més importants en la intensa i destacada tasca legislativa que ha estat duent a terme el Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent. Desplega l'article 17 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social, i troba el seu fonament competencial en l'article 166.3 i 4 del mateix Estatut, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de menors i de promoció de les famílies i de la infància.

Ja amb la Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors, Catalunya fou la primera comunitat autònoma de l'Estat espanyol que aprovà una regulació, moderna i ajustada als principis constitucionals, de la protecció dels menors desemparats i dels que manifesten conductes de risc social. Aquella llei abraçava els tres àmbits d'actuació en què tradicionalment s'ha estructurat la protecció esmentada: la prevenció de la delinqüència infantil i juvenil, el tractament de la delinqüència infantil i juvenil i la tutela dels menors quan manca la potestat parental o aquesta s'exerceix inadecuadament. Pocs anys després, es va aprovar una llei específica per a la protecció dels menors en situació de desemparament, de caràcter bàsicament civil: la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Aquesta tècnica de les lleis sectorials especials continuà amb la Llei 27/2001, del 31 de desembre, de justícia juvenil, reguladora de les funcions de l'Administració de la Generalitat en l'execució de les mesures adoptades per l'autoritat judicial en el marc de la responsabilitat penal dels menors infractors.

Art. 81 Protecció efectiva davant els maltractaments a infants i adolescents

- Els poders públics han de **prendre totes les mesures necessàries** per a protegir els infants i els adolescents de qualsevol forma de maltractament i, especialment, de qualsevol forma de violència física, psíquica o sexual.

Juny 2010

DISPOSICIONS

DOGC 5641 – 2.6.2010

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LLEI

14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

EL PRESIDENT

DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

PREÀMBUL

I

Aquesta llei constitueix una de les fites més importants en la intensa i destacada tasca legislativa que ha estat duent a terme el Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent. Desplega l'article 17 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social, i troba el seu fonament competencial en l'article 166.3 i 4 del mateix Estatut, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de menors i de promoció de les famílies i de la infància.

Ja amb la Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors, Catalunya fou la primera comunitat autònoma de l'Estat espanyol que aprovà una regulació, moderna i ajustada als principis constitucionals, de la protecció dels menors desemparats i dels que manifesten conductes de risc social. Aquella llei abraçava els tres àmbits d'actuació en què tradicionalment s'ha estructurat la protecció esmentada: la prevenció de la delinqüència infantil i juvenil, el tractament de la delinqüència infantil i juvenil i la tutela dels menors quan manca la potestat parental o aquesta s'exerceix inadecuadament. Pocs anys després, es va aprovar una llei específica per a la protecció dels menors en situació de desemparament, de caràcter bàsicament civil: la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Aquesta tècnica de les lleis sectorials especials continuà amb la Llei 27/2001, del 31 de desembre, de justícia juvenil, reguladora de les funcions de l'Administració de la Generalitat en l'execució de les mesures adoptades per l'autoritat judicial en el marc de la responsabilitat penal dels menors infractors.

Art. 86 Registre Unificat de Maltractaments Infants

Art. 104 Mesures d'atenció social i educativa davant les situacions de risc

- L'orientació, assessorament i ajut a la família
- La intervenció familiar mitjançant programes socioeducatius
- L'acompanyament a l'infant...
- L'ajut a domicili
- L'atenció en centre obert
- L'atenció sanitària
- ...

Art. 105 Desemparament

La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) és l'entitat pública competent en matèria de protecció:

- Prevenició, detecció i protecció d'I-A en alt risc social
- Liderar la coordinació interinstitucional necessària per l'eficàcia dels processos de detecció i diagnòstic del maltractament
- Responsabilitat d'exercir la protecció i tutela dels I-A desemparats

Àmbits on es poden detectar els casos d'infants maltractats

- Àmbit d'educació
- Àmbit de salut
- Àmbit social
- Àmbit policial
- Àmbit del lleure (associacions, casals,...)
- Altres

Juny 2012

**Protocol d'actuació entre els departaments
de Benestar Social i Família i d'Ensenyament,
de detecció, notificació, derivació i coordinació
de les situacions de maltractament
infantil i adolescent
en l'àmbit educatiu**

Tipus de maltractaments:

- Maltractament físic
- Negligència o abandonament
- Maltractament psicològic o emocional
- Maltractament sexual
- Maltractament prenatal
- Sotmetiment químic-farmacèutic
- Maltractament institucional
- Explotació laboral
- Explotació sexual

Maltractament sexual

“ Situació en la que un infant o adolescent és utilitzat per satisfer els desitjos sexuals d'un adult, ja sigui presenciant o participant en activitats sexuals que violen els tabús socials i legals de la societat o per les quals no està preparat ”

- incest,
- violació,
- tocaments,
- seducció verbal,
- masturbació en presència d'un menor,
- pornografia,
- ...

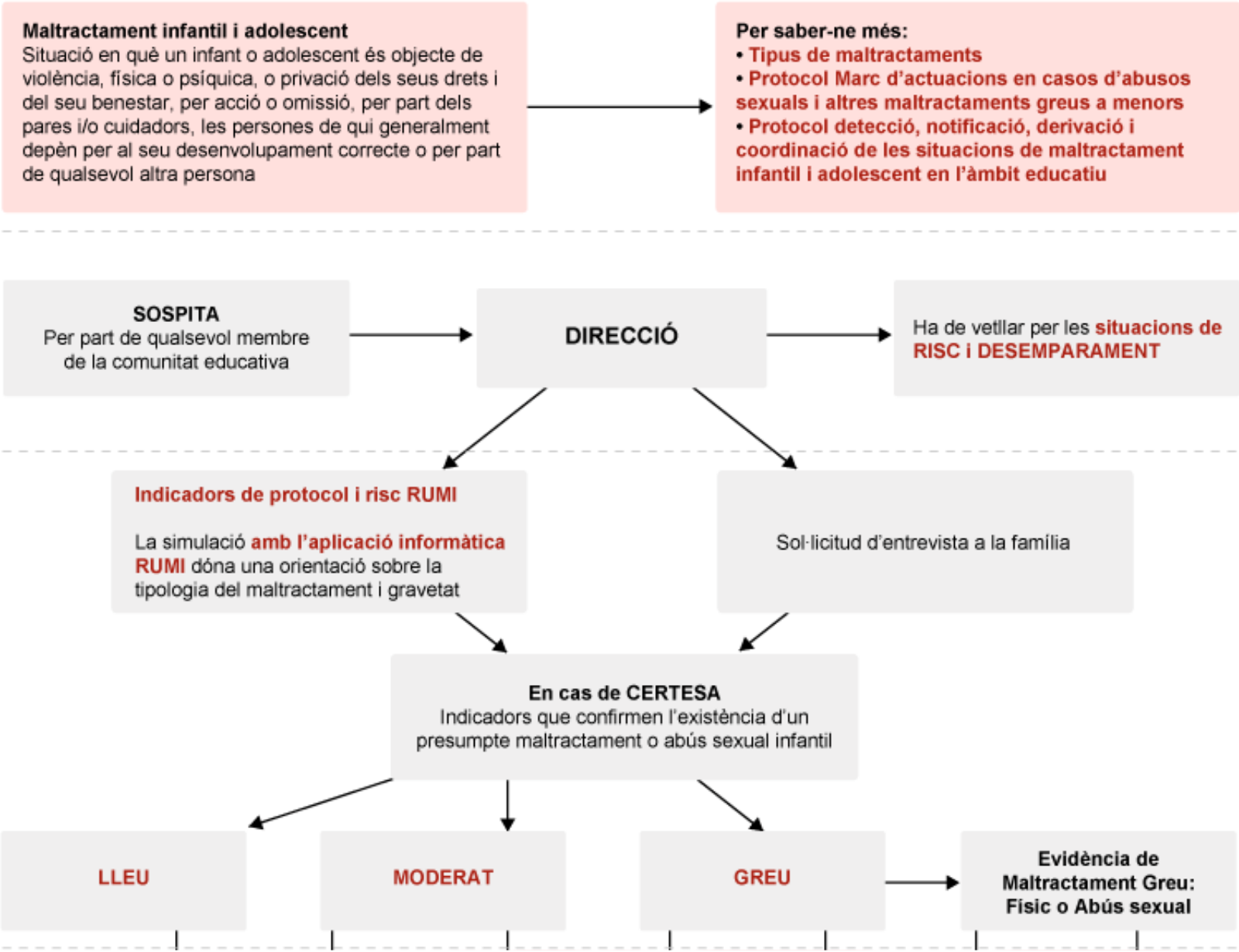

Detecció ?

Indicadors de maltractament

- Aspecte físic i situació personal de l'infant**
(higiene, alimentació, cansament, dolències físiques,...)
- Àrea emocional i comportamental de l'infant**
(conductes dissocials, de risc, pors/angoixes, estats d'ànim,...)
- Desenvolupament i aprenentatge de l'infant**
(dificultats d'aprenentatge, assistència escolar,...)
- Relació dels progenitors amb l'infant**
(rebuig vers l'infant, dificultats de control vers l'infant,...)
- Context social, familiar i personal de l'infant**
(...)

PROTOCOL D'ACTUACIÓ ENTRE ELS DEPARTAMENTS DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA I D'ENSENYAMENT, DE DETECCIÓ, NOTIFICACIÓ, DERIVACIÓ I COORDINACIÓ DE LES SITUACIONS DE MALTRACTAMENT INFANTIL I ADOLESCENT EN L'ÀMBIT EDUCATIU

Els cas de CERTESA

Indicadors que confirmen l'existència d'un presumpte maltractament o abús sexual infantil

LLEU

MODERAT

GREU

Evidència de Maltractament Greu: Físic o Abús sexual

S'intentarà resoldre des del mateix centre i Inspecció, amb l'assessorament i suport que es pugui fer a la família i/o amb la intervenció dels serveis del territori adients

Si no es resol

El centre / l'EAP / la Inspecció sol·licita la coordinació amb els **SS Bàsics (SSB)**

En cas de tractar-se d'una situació de risc de desamparament

Derivació Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA)*

En qualsevol dels casos: DIRECCIÓ del centre informará la FAMÍLIA de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin realitzant

- La direcció ho comunicarà a **DGAIA**
- La direcció comunica a **Fiscalia de Menors o Jutjat de Guàrdia**

- **SSTT DGAIA (horari laboral)**
- **UDEPMI (24h) 900300777**

- **Protecció i seguiment de l'infant maltractat**
- **Col·laboració dels serveis i centres educatius amb la DGAIA i EAIA* per a valorar les situacions de risc i de desamparament**

En cas de tractar-se de la recollida d'un infant en situació de desamparament i sota les funcions de la DGAIA al centre escolar

La direcció contacta amb el **servei sanitari o Hospital** de referència de la zona per tal de prendre les mesures que correspongui i traslladar l'infant o adolescent al centre hospitalari

Col·laboració dels serveis i centres educatius amb la DGAIA i els equips especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència per a valorar les situacions de risc i de desemparament

- ❑ La DGAIA pot demanar la col·laboració dels serveis i els centres educatius, que han de cooperar i facilitar-ne la intervenció
- ❑ Els serveis i centres educatius han de facilitar -a sol·licitud escrita de la DGAIA o dels serveis tècnics especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència- la informació sobre les circumstàncies personals i familiars de l'infant i dels pares, tutors o guardadors.
- ❑ Excepcionalment, en casos molt justificats i prèvia petició per escrit a la direcció del centre educatiu, l'EAI ha de poder tenir accés a un infant o adolescent en el recinte escolar quan s'està estudiant la situació de desemparament i els pares, tutors o guardadors no col·laboren i no faciliten l'accés dels professionals a l'infant.

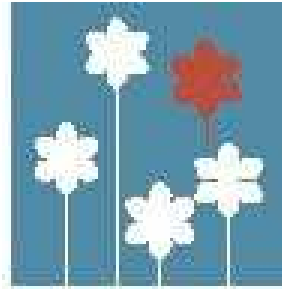

Recollida d'un infant en situació de desemparament i sota les funcions tutelars de la DGAIA al centre educatiu

- ❑ Comunicació escrita a la direcció del centre sobre la necessitat de realitzar la recollida de l'infant al centre.
- ❑ Explicitar a la direcció del centre en què consistirà aquesta recollida: acord sobre una data i hora per tal de procedir a la recollida de l'infant.
- ❑ Els responsables de la DGAIA seran els responsables del desenvolupament de la recollida (notificació, recollida, informació als infants o adolescents i familiars, trasllat dels infants o adolescents (amb acompanyament dels Mossos d'Esquadra).
- ❑ Els professionals de la DGAIA entregaran al director del centre un document de comunicació al centre per tal que lliurin l'infant als professionals de la DGAIA.
- ❑ ...

**Council of Europe campaign
to stop sexual violence
against children**

**Campanya del Consell d'Europa
contra la violència sexual
sobre infants i adolescents**

**un de
cada cinc**

***Presentació a Osona
de la Campanya del Consell d' Europa
“ UN DE CADA CINC”***

contra la violència sexual sobre infants i adolescents